

**Становище на Комитета на регионите относно „Европейското партньорство за иновации
„Селскостопанска производителност и устойчивост““**

(2013/C 17/10)

КОМИТЕТЪТ НА РЕГИОНИТЕ приканва Европейската комисия:

- да отпаде признанието на ключовата позиция на регионалните и местните власти и заинтересовани страни за осигуряването на успеха на ЕПИ „Селскостопанска производителност и устойчивост“;
- да привлече за пълноценно участие местните и регионалните власти в управленските структури, създадени за стимулиране и мониторинг на тази инициатива;
- да даде следното определение на „повишаване на производителността“: „произвеждане на повече и по-добра продукция с по-малко ресурси“;
- да позволи, като се има предвид, че ЕПИ следва да е насочено към следните теми, да бъдат включени широк кръг въпроси, свързани с първичното производство, управлението на ресурсите, биоикономиката, веригата за доставки, качеството, безопасността на храните и потребителите;
- да отпаде приоритет на програми за иновации, които дават възможност за поддържане на селскостопански дейности в цяла Европа, като се гарантира, че ще бъдат включени научни изследвания в полза на региони с развито животновъдство, крайградски региони, райони с природни ограничения и райони с местни земеделски стопанства;
- да отпаде предпочитание на възходящи инициативи за иновация на МСП спрямо индустриални инициативи, за да се противодейства на настоящия дисбаланс в участието в резултат на различните нива на организация и капацитет;
- да продължи да полага усилия за подобряване на положението на първичните производители във веригата за производство, преработка и дистрибуция на храни;
- да даде възможност на оперативните групи да използват подкрепа и по линия на ЕЗФРСР за първоначални разходи, като например за разработване на подход за справяне с технически или научен въпрос.

Докладчик	г-н Henk BRINK (NL/АЛДЕ), член на Изпълнителния съвет на провинция Drenthe
Отправен документ	Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета относно Европейското партньорство за иновации „Селскостопанска производителност и устойчивост“ COM(2012) 79 final

I. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ЦЕЛИ

КОМИТЕТЪТ НА РЕГИОНИТЕ

Водеща инициатива на стратегията „Европа 2020“ — „Съюз за иновации“

подкрепя стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и съзнава, че:

1. за да се пребори с конкуренцията в световен план, Европа трябва да полага по-големи усилия да поддържа и подобрява позицията си в областта на търговията, индустриалното лидерство и отличните постижения в науката;

2. европейските знания за устойчиво производство на храни, включително знанията за управление на стопанствата, ИКТ решения, безопасност на храните, агро-биотехнология, технология на растежа, растителна защита, вода, остатъци, енергия и управление на отпадъците и агросоциология се приветстват по цял свят и имат огромен маркетингов потенциал в нововъзникващи и бързо развиващи се пазари във и извън Европа;

3. за да успее да генерира стойност от тези знания, Европа се нуждае от 1) по-иновативни МСП, за да създават растеж и работни места, 2) повече частни инвестиции, 3) иновации, постигнати в утвърдените и нововъзникващите сектори, 4) мултидисциплинарни сътрудничества за създаване на качествено нови решения и 5) заинтересовани страни, които се стараят обещаващите решения да бъдат тествани, демонстрирани и развивани в по-голям мащаб.

Предизвикателства пред селското стопанство, продоволствената сигурност и природните ресурси

констатира, че:

4. светът в момента е изправен пред множество сериозни предизвикателства: непрекъснато нарастване на населението и ръст на покупателната способност, предизвикващи промени в начина на хранене и повишено търсене на суровини, съчетани със заплахи за капацитета за селскостопанско производство в световен мащаб в резултат на изменението на климата;

5. тези предизвикателства са придружени от заплахата от недостиг на храни, фуражи, изкопаеми горива, стоки, фибри и сладка вода, от нарастваща деградация на почвата и загуба на биологично разнообразие, както и от засилен риск от срив на финансовите пазари, политическа нестабилност и въоръжени конфликти;

6. селското стопанство и предлагането на храни в бъдеще трябва да са свързани с по-пестеливо използване на водата и изкопаемите горива, да използват по-малко торове и фитосанитарни продукти, да бъдат по-разнообразни и да извличат по по-интелигентен начин максимална полза от взаимодействието между земеделието, животновъдството, управлението на органичните отпадъци, остатъчната енергия и производството на възобновяема енергия;

и отбелязва, че:

7. държавите членки и заинтересованите страни неведнъж засвидетелстваха силен интерес към насърчаване на иновациите в селското стопанство чрез общоевропейски подход и че Европейският съвет от 20 юни 2008 г. вече заяви, че е необходимо „да продължи работата, свързана с иновациите, научните изследвания и развойната дейност в областта на селскостопанското производство, по-специално за да се повиши енергийната му ефективност, ръстът на производителността и способността за адаптиране към изменението на климата“;

8. до подобни заключения достигнаха и селскостопански организации и камари, а в комуникето на G20 от Кан се подчертава жизненоважната необходимост да се инвестира в селскостопански изследвания и иновации.

Затова Комитетът на регионите:

9. приветства инициативата на Комисията за насърчаване на иновациите в селското стопанство чрез създаване на специално Европейското партньорство за иновации „Селскостопанска производителност и устойчивост“ и двете му основни цели: 1) да помогне на селскостопанския сектор да повиши производителността и ефективността си (като до 2020 г. постигне обрат в досегашното забавяне на ръста на производителността) и 2) да насърчи устойчивото развитие на селското стопанство (като осигури подходящо земеползване до 2020 г.);

10. приветства особено радушно факта, че местните селскостопански и хранителни системи са отразени в темите, упоменати като допустими за сътрудничество, т.е. хоризонтално и вертикално сътрудничество сред заинтересованите страни от веригата за създаване на стойност с цел изграждане на логистични платформи за насърчаване на къси вериги за създаване на стойност и местни пазари и насърчителни дейности в местен контекст, свързани с развитието на къси вериги за създаване на стойност и местни пазари;

11. приветства предложението на Комисията да бъдат заделени 4,5 млрд. евро за научноизследователска дейност и иновации в областите безопасност на храните, биоикономика и устойчиво земеделие (по линия на „Хоризонт 2020“);

12. изразява съгласие, че фондовете от ОСП, заедно с фондовете от рамковата програма за научни изследвания, би трябвало да подкрепят ЕПИ „Селскостопанска производителност и устойчивост“, за да се преодолее разминаването между научноизследователската сфера и земеделската практика;

13. изразява убеждение, че необходимият преход на селскостопанския сектор, наложен от нарастващата нужда от ефективност на ресурсите, ще доведе преди всичко до производство на по-голямо количество храна по по-устойчив начин, но и до осигуряване на множество различни обществени услуги и продукти на био основа, свързани със здравеопазването, отдиха, териториалното устройство, управлението на отпадъците, фуражите, влакната и възобновяемата енергия. Този по-широк спектър ще бъде от полза както за сектора, така и за обществото, при условие че се осигури добър баланс между производството на хранителни и нехранителни продукти, акцентът на селскостопанския сектор бъде поставен върху преработените приоритети на ОСП и властите работят последователно за постигане на тези приоритети;

14. счита, че този различен селскостопански сектор осигурява нови възможности за бизнес и иновации във веригата за създаване на стойност в Европа;

15. е убеден, че за да се използват оптимално природните ресурси, е необходимо тясно взаимодействие между селското стопанство, биоикономиката и научния сектор⁽¹⁾, с оглед да се създаде устойчиво и по-ефективно селско стопанство. Що се отнася до селското стопанство като източник на биомаса за производство на енергия, следва да се следи да се гарантира баланс между производството на хранителни продукти и биомаса;

II. ОПАСЕНИЯ/КЛЮЧОВИ ФАКТОРИ ЗА УСПЕХ

Опасения

отбелязва, че:

16. усилията за намаляване на разминаването между практиката и науката са изключително важни, но самото съществуване на ЕПИ не дава решение на културното и професионалното разминаване между две еднакво важни гледни точки: 1) тази на научната общност, която често акцентира върху отлични постижения в научната сфера, върху авангардни научни изследвания, бъдещи и нововъзникващи технологии, умения и кариерно развитие и научноизследователска инфраструктура и 2) гледната точка на предприемачите и разработващите политики, които търсят начини за генериране на стойност от знания и решения в отговор на обществените потребности и бизнес възможностите. И двете страни ще имат нужда от комуникация и стимули;

⁽¹⁾ CdR 1112/2012 – EDUC-V-024 „Иновации за устойчив растеж: биоикономика за Европа“.

17. предложеният Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) предоставя редица стимули, посочени в членове 15, 16, 18, 20, 33, 36, 46, 53, 61, 62 и 63, но те няма да бъдат приети, освен ако посредник в областта на знанията за ЕПИ не информира за възможностите на равнището на държавите членки, преди договорите за партньорство да бъдат приети в окончателен вид и по време на процеса на изготвяне на националните и/или регионалните оперативни програми за развитие на селските райони;

18. ЕПИ няма да бъде включен в Програмите за развитие на селските райони, освен ако не е планирано национално съфинансиране, за да финансира различните етапи от процеса на иновация: 1) сътрудничество (за създаване на оперативните групи) за бизнес развитие (за започване на проект за иновации); 2) трансфер на знания и консултантски услуги (за придобиване на експертен опит и използване на наличните резултати от научни изследвания); 3) въвеждане на схеми за качество (за насърчаване на обществени ползи и бизнес резултати) и 4) инвестиции (финансова подкрепа за постигане на целите; производителност и устойчивост);

19. до момента са създадени пет Европейски партньорства за иновации по следните теми:

а. активен живот на възрастните хора и остаряване в добро здраве, SEC(2011) 1028, прието на 1.9.2011 г.;

б. суровини, COM(2012) 82, прието на 29.2.2012 г.;

в. селскостопанска производителност и устойчивост, COM(2012) 79, прието на 29.2.2012 г.;

г. води, COM(2012) 216, прието на 10.5.2012 г.;

д. интелигентни градове, COM(2012) 4701, прието на 10.7.2012 г.

и всички те са 1) важни за регионалните и местните власти, но и 2) успехът им се обуславя от регионалното управление, подкрепа и финансиране; до момента, обаче, регионалните власти не са поканени да се включат в процеса.

Ключови фактори за успех

отбелязва, че:

20. регионите и селските общности могат да играят решителна роля за направляване и съфинансиране на действията, предприети по линия на ЕЗФРСР и другите инструменти за стимулиране на иновациите, и понастоящем са незаменими за съобразяване на подкрепата с конкретните селскостопански, екологични и териториални характеристики на даден регион, което позволява по-ефективно използване на европейското финансиране;

21. регионите и селските общности биха приветствали възможността да се чуе гласът им във връзка с приоритетите или начините за прилагане и управление;

22. създаването на многостепенна управленска рамка, включваща европейското, националното и регионалното равнище, е изключително важно условие за успеха на цялостното преразглеждане на общата селскостопанска политика след 2013 г., включително и ЕПИ;

23. очаква се заинтересованите страни да сформират основна оперативна група, която ще продължи да разглежда разминаването в знанията по отношение например на технология, бизнес модели, организационни системи, маркетингови стратегии, потребителски нужди и образование, и вече биха приветствали финансиране от ЕЗФРСР за тази цел; следващата им стъпка би могла да бъде търсене на партньори и създаване на мултидисциплинарен екип, проучване на използването на трансграничното сътрудничество и/или проучване на наличната база от знания, преди да се свържат с мрежата на ЕПИ за по-нататъшна подкрепа, но тази следваща стъпка не би трябвало да е задължителна;

24. някои възходящи инициативи за иновация по въпросите на устойчивостта или производителността биха могли да бъдат приветствани на регионално или национално равнище, но все още има риск от разминаване между избора на приоритетна тема, посочена в Стратегическия план за изпълнение (СПИ) и многогодишната пътна карта (публикувана от ръководната група на високо равнище след консултация с Постоянния комитет за научни изследвания в селското стопанство и Комитета за развитие на селските райони); този факт обаче не бива да е пречка за получаване на подкрепа, тъй като това би обезсърчило участниците и би създавало спънка в най-уязвимата точка на иновационната спирала;

25. посредничеството в областта на иновациите и знанията е незаменимо при стартирането на иновационен процес и в стремежа към напредък.

III. ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

До Европейската комисия

настойчиво съветва Европейската комисия:

26. да отдаде признание на ключовата позиция на регионалните и местните власти и заинтересовани страни за осигуряването на успеха на ЕПИ „Селскостопанска производителност и устойчивост“;

27. да привлече за пълноценно участие местните и регионалните власти в управленските структури, създадени за стимулиране и мониторинг на тази инициатива;

28. да покани представител на Комитета на регионите да участва в работата на ръководната група на високо равнище, която ще изготви стратегията за ЕПИ, и в координационния комитет на Европейската мрежа за развитие на селските райони, за да може изпълнението на инициативата да бъде съобразено с реалните потребности на местните и регионалните власти;

29. да задължи държавите членки да интегрират междусекторните цели на ЕПИ в Договора за партньорство;

30. да даде следното определение на „повишаване на производителността“: „произвеждане на повече и по-добра продукция с по-малко ресурси“;

31. да позволи, като се има предвид, че ЕПИ следва да е насочено към следните теми, да бъдат включени широк кръг въпроси, свързани с първичното производство, управлението на ресурсите, биоикономиката, веригата за доставки, качеството, безопасността на храните и потребителите;

32. да отдаде приоритет на програми за иновации, които дават възможност за поддържане на селскостопански дейности в цяла Европа, като се гарантира, че ще бъдат включени научни изследвания в полза на региони с развито животновъдство, крайградски региони, райони с природни ограничения и райони с местни земеделски стопанства;

33. да отдаде предпочитание на възходящи инициативи за иновация на МСП спрямо индустриални инициативи, за да се противодейства на настоящия дисбаланс в участието в резултат на различните нива на организация и капацитет;

34. да акцентира върху устойчивото земеделие, върху високопроизводителното земеделие в резултат на наличието на актуална технология, върху предотвратяване на разхишаването на храни и загубите след прибиране на реколтата, както и върху отговорното поведение на потребителите, в допълнение към повишаване на обема на производството;

35. да се съсредоточи върху износа от ЕС и маркетинга на знания и (био)технологии и върху справедливото участие в отдалечено местно (градско или дребномащабно) производство в трети страни;

36. да продължи да полага усилия за подобряване на положението на първичните производители във веригата за производство, преработка и дистрибуция на храни;

37. да настоява към критериите за изготвяне на класации на институциите за знания, като стимул за учени за преодоляване на различията в иновациите, да бъде добавена „известна степен на практическа полза от резултатите от научните изследвания“;

38. приветства водещите европейски мрежи на региони, научноизследователски институти и клъстери за високопроизводително и устойчиво селско стопанство; призовава Комисията да отдаде признание на ролята на подобни мрежи и клъстери и да улесни трансфера на знания между предприемачи както в местен, така и в междурегионален план;

39. да даде възможност на държавите членки да подкрепят дейности на ранен етап и регионални дейности от оперативните групи, работещи по общите и количествените цели на ЕПИ, с фондове от ЕЗФРСР и регионално съфинансиране, независимо дали са успели да получат подкрепа и от Мрежата на ЕПИ, след отговор на покани;

40. да даде съгласието си оперативните групи да могат или да оперират в границите на дадена държава членка, или да имат членове в няколко държави членки и в трети страни;

41. да посочи „селскостопанските производители и организациите на производители“ там, където се казва, че „селскостопанските производители“ могат да участват, за да се улесни създаването на групи;

42. да даде възможност на оперативните групи да използват подкрепа и по линия на ЕЗФРСР за първоначални разходи, като например за разработване на подход за справяне с технически или научен въпрос или за използване на посредник в областта на иновациите и знанията;

43. да определи екип за комуникация, преди да създаде ръководната група на високо равнище, групата за подкрепа/работната група SHERPA, бюрото за подкрепа за оперативните групи и секретариата, които ще изготвят Стратегическия план за изпълнение; този екип следва да насърчи използването на 1) ЕПИ в Националните програми за развитие на селските райони; 2) възможностите по линия на „Хоризонт 2020“ за подкрепа на научноизследователски проекти, проекти с множество изпълнители, клъстери за иновативни действия, иновационни посредници и иновационни центрове; 3) базата и контактите на Мрежата на ЕПИ и 4) ръководство/насоки за местни групи.

До местните и регионалните власти:

препоръчва на местните и регионалните власти:

44. да подкрепят участието и планирането на ЕПИ в Оперативните програми по ЕЗФРСР и да се подготвят за създаване на оперативни групи;

45. да посъветват държавите членки да се замислят сериозно за решаване на неотложния въпрос за производителността, ефективността на ресурсите и устойчивостта и във връзка с това да изразходват най-малко 10 % от общия принос от ЕЗФРСР за насърчаване на трансфера на знания и иновации в селското стопанство, горското стопанство и селските райони;

46. да засилват досегашното си участие в националната и Европейската мрежа за развитие на селските райони.

Брюксел, 30 ноември 2012 година

Председател
на Комитета на регионите
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
